

**Lleure/
Escola**

A TRAVÉS DE LA MÚSICA. La coral ha ajudat a potenciar la inclusió dels nens de l'escola Mare de Déu de Montserrat. C. CALDERER

Els centres d'educació especial

Una altra via per a la inclusió

SÒNIA SÁNCHEZ

"Sóc sinceer, hi ha moltes coses que podria feer..." Una declaració de principis amb melodia de Cold Play. Amb aquesta lletra, els nens de l'escola d'educació especial Mare de Déu de Montserrat versionen al català la tornada de *Viva la vida*. La cançó que va empènyer el Barça de Pep Guardiola a aconseguir el seu triplet de l'any passat anima també aquests nois d'intel·ligència límit a aconseguir el que es proposin a la vida. El projecte de coral d'aquesta escola d'educació especial no només els ajuda a assolir competències a través de la memorització i la disciplina que requereix, sinó que els ha portat a interactuar amb estudiants de l'escola ordinària en les mateixes condicions. I és que, des

que el projecte es va posar en marxa el 2002, amb el temps han aconseguit participar en els concursos corals d'escoles de secundària ordinàries. "La coral els aporta èxit i autoestima, confiança en el seu propi esforç", explica el director del centre, Ramon Fitó.

El col·legi Mare de Déu de Montserrat és un dels 105 centres d'educació especial que hi ha a Catalunya, als quals assisteixen alumnes amb necessitats educatives especials. Els d'aquest centre del Guinardó de Barcelona són nois amb intel·ligència límit, però les escoles d'educació especial atenen nens amb tot tipus de discapacitats intel·lectuals i cognitives o amb trastorns de l'aprenentatge. L'aposta decidida dels últims anys per les polítiques d'inclusió d'aquests alumnes a l'escola general fa que aquests centres

acullin un 40% dels alumnes amb aquestes característiques, mentre que la majoria s'integren a l'escola ordinària. Els centres d'educació especial són una sortida per als casos més greus, i per a tots els que no poden seguir el ritme de l'escola ordinària.

"Per arribar a la inclusió hi ha diverses vies, i les escoles d'educació especial també els donen un camí per a la inclusió", afirma Fitó. Explica que molts dels seus alumnes arriben al centre després d'haver passat per una escola ordinària, on els seus problemes d'aprenentatge els havien abocat al fracàs escolar i on "la seva autoestima s'anava enfonsant sota una aparença de normalitat". "Han anat de fracàs en fracàs, emmascarats com a alumnes normals", diu.

ESTRATÈGIES. El Niu està provant una activitat amb gossos per estimular l'aprenentatge sensorial. ESCOLA EL NIU

L'Adrià tenia 10 anys quan els seus pares van decidir fer el pas a una escola d'educació especial. El seu trastorn per déficit d'atenció amb hiperactivitat (TDAH) no li permetia seguir el ritme dels seus companys a l'escola ordinària. "Amb deu anys llegia molt poc i no escrivia gens", explica el seu pare, Pere Prat. Ara, amb 17 anys, i després d'estar-ne sis al centre Lexia d'educació especial, ha millorat moltíssim.

"És una decisió dura per a qualsevol pare. La part més important és assumir que el teu fill no avança al mateix ritme que els altres", diu el Pere. Tot i que admet que si fa sis anys hi hagués hagut els mateixos recursos que hi ha ara per a l'escola

Tres opcions d'escolarització

Els nens amb necessitats educatives especials, per discapacitats o patologies cognitives, tenen tres vies d'escolarització:

L'escola d'educació especial, que "haurà de seguir existint perquè en alguns casos és on hi ha els recursos més adequats", com diu la directora general d'Educació Infantil i Primària de la Generalitat, Alba Espot.

L'escola compartida: el nen es matricula o bé a una ordinària o bé a un centre especial, i passa la meitat del temps en l'una i la meitat en l'altra.

L'escola inclusiva, "que la llei prioritza des del 1982", destaca Espot. L'alumne s'escolaritza a l'ordinària, on rep un suport específic perquè pugui adaptar-se.

TEATRE. Els alumnes d'El Niu assagen una obra de teatre. Activitats com aquesta els ajuden a assolir competències. M. GARCÍA

inclusiva potser s'ho hauria pensat més, assegura que en el seu cas "ha funcionat molt bé". "No m'atreuria a dir a cap pare el que ha de fer", afirma, segur que fins i tots els pares que han fet el pas fora de l'escola ordinària defensen la preeminència de la inclusiva. Prat, que també és el president de la Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes amb Discapacitat Intel·lectual (Fampadi), remarca que, en tot cas, és una decisió que pertoca a la família. Els Equips d'Assessorament Psicopedagògic (EAP) de la Generalitat, que han d'aprovar qualsevol ingrés a una escola d'educació especial, "poden assessorar i informar, però la decisió és dels pares", diu.

El Pere explica que el primer dia que l'Adrià va fer classe al Lexia, a la nit, li va retreure: "M'has portat a una escola per a ton-tos". "El quart dia ja tenia més amics dels que mai havia tingut a l'escola ordinària, i no ha tornat a queixar-se", diu el pare, i aclareix: "No és que no tingués amics a l'escola ordinària, al contrari, els seus companys se l'estimaven molt, però ell no podia seguir els seus jocs a l'hora del pati, per exemple, i acabava aïllant-se".

"En canvi a l'escola d'educació especial no hi ha diferències, tots són iguals, i això estimula la seva competitivitat, perquè amb els companys de l'ordinària no es veia capaç de competir i feia un pas enrere", diu.

És el mateix que destaca el director de l'escola Mare de Déu de Montserrat, i posa l'exemple de la coral o d'altres projectes específics, com un documental amb què els seus alumnes han participat a la XIX Mostra de Comunicació de Batxillerat Blanquerna. "Si haguessin estat en una escola ordinària segurament no ho haurien viscut tant, perquè ho haurien fet altres alumnes més preparats, però aquí són ells els protagonistes", diu Fitó. Ambdós projectes, a més, han permès als alumnes entrar en competició amb les escoles ordinàries, que també és una manera d'assolir la "normalització i la integració", que l'escola fixa com a objectius.

Objectius que també ho són en el cas de l'escola inclusiva. Cada família ha de trobar el recurs més adient per poder dir, com en la versió d'U2 (en positiu) que fa la coral del Mare de Déu de Montserrat: "I al final / he trobat / el que estic buscant".

Escola especial Suport a la inclusió

Els centres d'educació especial tendeixen cada cop més a treballar per la inclusió dels seus alumnes a l'escola ordinària. De les 105 escoles d'aquest tipus a Catalunya (63 privades i 42 públiques), una vintena ja destaquen per aquest esforç, segons Dincat, que agrupa 300 entitats de l'àmbit de la discapacitat intel·lectual. L'escola El Niu és un dels tres centres de referència de Barcelona en aquest camp. Dels 107 alumnes que atén l'equip del centre, només 35 passen tota la jornada educativa a l'escola d'educació especial. N'hi ha que 18 fan escola compartida, i encara n'hi ha una quarantena més que són alumnes de l'escola inclusiva. Estan matriculats a una escola ordinària, on es desplacen psicòlegs i fisioterapeutes d'El Niu per donar-los suport. A més, els mestres d'aquest centre els ofereixen material adaptat, com llibres de text que expliquen la lliçó amb dibuixos i icones, i van a 11 escoles més a fer suport específic del llenguatge.

La setena hora

Jaume Cela & Juli Palou

La nova religió

Ho havíem anunciat fa uns mesos amb reserves. Ara ja podem dir-ho amb més seguretat: el Barça és la nova religió. Té un temple i feligresos que assisteixen devots a la crida del líder. Té un himne i bona part dels seguidors no saben el nom del seu creador, per tant, pertany al temps, al poble. Té una bandera i altres símbols que es petonegen, que es mostren amb orgull. Processons, les icones damunt dels autocars, ballant i cridant, són bells déus semblants als del món grec, on la lletjor s'amagava. Té heretges: l'Ibra, en Figo. Ocupen bona part de l'espai informatiu i les seves gestes són mites en el moment que es fan, no els cal el pas del temps. Un gol d'Iniesta és comparable als treballs d'Hèracles. Més mite que logos, narració heroica sustentada en anys de sequera, de llàgrimes. Les criatures d'avui no coneixen què és patir, com els seus pares. Els intel·lectuals es rendeixen davant les cames del nou Messies, d'en Messi. Es perdonen els petits pecats dels déus, com abandonar la parròquia a mitja festa per anar a omplir un altre temple presidit per una deessa destinada a un d'aquests déus. Podem llegir la paraula del líder encarnada: Paraula de Pep, et lloem Senyor.

A més, i tot i que la directiva té estranys negocis amb algun país no gaire recomanable, són bones persones, parlen de solidaritat, visiten hospitals i cedeixen el mèrit d'alçar el premi a aquell que més ho necessita. S'anuncien a tot arreu i els pares acosten la fillada quan els veuen com els seguidors d'una confraria quan passa la Verge. Beneïts siguin els tocats. Tenen una escola de referència on es fan presents els valors que fan possible aquest èxit: La Masia. No en sabem gairebé res dels nens que no triomfen, però és un centre d'excel·lència. I ara tenim el misteri, perquè una religió ha de tenir un misteri: què redimonis volien dir els 4 dits alçats que

va mostrar per la tele en Guardiola?
Vinga, més carbó per al debat.

Jaume Cela és mestre i escriptor i Juli Palou és doctor en filosofia i educador

La cua de Quiró

Gregorio Luri

Autoestima i elogi

Des que Nathaniel Branden va publicar *The psychology of self-esteem* el 1969 (publicat en castellà, *La psicología de la autoestima*, el 2001), el fracàs està oficialment prohibit a l'escola. El llapis vermell per subratllar els errors de l'alumne està estigmatitzat. Com que cal evitar la frustració del nen per no ferir el seu ego, en un districte escolar de Massachusetts els nens salten a corda sense corda a la classe de gimnàstica i així els maldestres que ensopeguen cada dos per tres no se senten humiliats.

Però els nens saben distingir entre un elogi merescut i una al·moïna, com posen clarament de manifest Po Bronson i Ashley Merryman al seu llibre *Educar hoy*, recentment publicat en castellà. Són nombrosos els estudis que dubten dels efectes terapèutics de l'elogi indiscriminat. El nen acostumat a sentir contínuament com és d'intel·ligent fàcilment es converteix en un narcisista covard, amb por al fracàs i una obsessió malaltissa per no defraudar les desmesurades esperances que els adults han dipositat en ell.

Hem d'elogiar la capacitat de treball d'un nen, la capacitat de concentració, la voluntat de sobreposar-se a la frustració o la força que posa de manifest quan es difereix una gratificació... sempre que n'hi hagi motius, perquè l'elogi, per ser eficaç, ha de ser específic i sincer.

Els nens de 12 anys saben perfectament que rebre un elogi d'un professor no vol dir necessàriament que hagin fet les coses bé. Pot significar tot el contrari. Han comprovat que la dinàmica de l'elogi és sovint indistingible de la de la llàstima i que per salvaguardar la seva autoestima convé no prendre's seriósament els elogis dels professors.

Gregorio Luri és doctor en filosofia i educador

